

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ งานประดับกระจกในมณฑลเฉย: ภาพสะท้อนความสัมพันธ์และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมพม่าระหว่างสมัยราชวงศ์คองบองตอนปลายถึงสิ้นสมัยอาณาจักร (พ.ศ.2360-2491)

ชื่อผู้เขียน นายสิทธิพร เนตรนิยม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.ม.ร.ว.รจยา อากาศ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ม.ล.สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเนตร ชุตินทรานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สน สี่มาตรีง	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการสืบเนื่องทางด้านศิลปกรรมสถานภาพของช่าง และรูปแบบผลงานประดับกระจกของพม่าในมณฑลเฉยระหว่างสมัยปลายราชวงศ์คองบองถึงสิ้นสมัยอาณาจักร 2) ศึกษาสถานภาพของงานประดับกระจกที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมของพม่าในช่วงสมัยปลายราชวงศ์คองบองถึงสมัยอาณาจักร 3) ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของพม่าที่ส่งผลกระทบต่อมาตุภูมิงานประดับกระจกของพม่าในช่วงสมัยราชวงศ์คองบองตอนปลายถึงสิ้นสมัยอาณาจักร

ผลการศึกษาพบว่างานประดับกระจกของพม่าในยุคจารีตเป็นผลิตผลทางสังคมส่วนหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชนชั้นปกครองในฐานะเป็นเครื่องแสดงสถานภาพทางสังคมซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานคตินิยมทางศาสนาที่ว่าด้วยการจำลองโลกสวรรค์ ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ปรากฏอย่างเด่นชัดขึ้นในสมัยปลายราชวงศ์คองบองช่วงเมืองมณฑลเฉยเป็นราชธานี ระบบอุปถัมภ์ได้ทำให้ช่างถูกดึงเข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับของชนชั้นปกครอง นอกจากนี้ยังมีการสอดประสานกันระหว่างเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้ว

ในพม่าที่อาศัยด้วยความชำนาญในการใช้ยางรัก กับเทคโนโลยีที่มาจากตะวันตกที่ว่าด้วยเรื่องวัสดุประเภท
กระจก เนื่องจากเราพบว่าพม่าไม่ได้เป็นผู้ผลิตกระจกใช้ได้เองแต่ได้นำเข้ามาจากต่างประเทศเสมอมา
ตั้งแต่ยุคจารีตถึงสิ้นสมัยอาณานิคม

ในช่วงสมัยอาณานิคมแม้ระบอบกษัตริย์ของพม่าจะได้สลายตัวลงไป แต่งานประดับกระจกยัง
คงได้รับความนิยมจากสังคมสืบมา ในช่วงเวลานี้บรรดาพ่อค้า และเศรษฐีผู้มีฐานะดีขึ้นจากการค้าขาย
ภายใต้ระบอบการปกครองของอังกฤษได้เข้าทำหน้าที่เป็นผู้อุปถัมภ์ช่างแทนที่กษัตริย์ในการสร้างงาน
ศิลปกรรมตามแบบประเพณีที่เคยมีในราชสำนัก โดยอยู่ภายใต้ความศรัทธาในพุทธศาสนาเป็นสำคัญ
งานประดับกระจกของพม่าในช่วงเวลานี้มีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งรูปแบบ สี สัน มิติ และลวดลายที่
แสดงให้เห็นได้ถึงอิทธิพลตะวันตกอย่างชัดเจน

Thesis Title	Decorative Glass Mosaics in Mandalay: Reflections on Socio-Cultural Relationships and Change in Myanmar from the Late Konbaung Dynasty to the End of the Colonial Period (1817-1948)	
Author	Mr. Sittiporn Netniyom	
M.A.	Regional Studies	
Examining Committee	Lect. Dr. M.R. Rujaya Abhakorn	Chairman
	Assoc. Prof . M.L. Surasawasdi Sooksawasdi	Member
	Assoc. Prof . Dr. Sunait Chutintaranond	Member
	Asst. Prof. Son Simatrang	Member

ABSTRACT

Aims of this thesis are 1) to study the following process of arts, status role of craftsmen and types of glass decoration between the end of Konbaung dynasty and the end of colonial days 2) to study the status role of glass decoration in Myanmar society and culture between the end of Konbaung dynasty and the end of colonial days 3) to study the process of social and cultural change of Myanmar reflection to glass decoration in the end of Konbaung dynasty and the end of colonial days

The result of this study pointed that glass decoration of Myanmar in tradition days was the social product, closely related to the rulers showing the social status role according to religious ways. This relationship clearly appeared in the end of Konbaung dynasty as the craftsmen were under of control of the rulers under the patronage system. Besides, there was the co-operation between local and western technology especially the glass which was imported since the tradition days.

Though the monarch of Myanmar was collapsed in the colonial days, the glass decoration still continued under the patronage of merchants who wanted to follow up the tradition arts of royal courts and dedicated to the Buddhist faith. Myanmar glass decoration in this time varied in types, colours, dimension, and designs, clearly reflected the western influence.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University